

Vzpomínka prof. Anny Petlánové (mat. ročník 1950) přednesená sjezdu Stařešinů 17. září 2017

Svoje VZPOMÍNÁNÍ začínám v minulém století v době těsně poválečné.

V květnu roku 1945 jsem poprvé překročila práh reálného gymnázia. Byla to doba velmi vzrušená, plná změn, radosti a očekávání. Válečné události připomínaly jen potravinové lístky a písmena LSR u sklepních okýnek. I když jsme odhodily dřeváky, móda zůstala nadále jednoduchá, ale progresivní: elegantní „durbinky“ či „holandanky“ a roztomilé „blbečky“ nahradily světácké rádionky a později proletářské šátky. Ulice zaplavily „montgomeráky“ (až mnohem, mnohem později „šustáky“) a gumové přezůvky, zvané „šedý mor“. Dámy ještě nenosily kalhoty, maturitní šaty se šily z černé podšívky a silonky k nám ještě nedorazily. Na náměstí se korzovalo a ve Smetanových sadech hrávala dechovka. A Senior-band – to byli štíhlí jinoši, kteří nám hráli v tanečních.

Gymnázium samozřejmě vypadalo jinak nežli dnes. Bylo ale krásné (a je dodnes). Zepředu připomíná ND. Uvnitř už to nebylo tak honosné. Podlahy byly černé, nepřezouvali jsme se. U tabule byla pověstná katedra, lavice ve fyzikální posluchárně, kde se vyráběla elektřina třením ebenové tyče liščím chvostem, se zde zvedaly až skoro do stropu. A celá budova byla proscena onou zvláštní směsicí vůní (cítíme dodnes ten odér), pocházející dílem z chemického kabinetu a dílem z poněkud zastaralých sociálních zařízení. Topilo se ve vysokých kamnech neobvyklého válcovitého tvaru, které často kouřily. O přestávkách se cirkulovalo po chodbách, za pěkného počasí pak na školní zahradě. Na pořádek dbal ostrážitý a bdělý školník Trochta.

Byl rok pětáctýřicátý, pan ministr Nejedlý ještě nestačil uskutečnit svou reformu, ve třídách visel vedle Eduarda Beneše kříž a první poválečný školní rok byl zahájen v klášterním kostele mší svatou. Latině směl vyučovat kněz P. Mikulka a Timoteus Pokora pro svůj jedinečný a pravdivý výklad dějin ještě nebyl na černé listině.

Tehdy se ještě neřešil problém genderové vyváženosti. Feministky by si zoufaly – naše třída byla z tohoto hlediska naprosto nevyvážená, spíše převážená – byly jsme snad v moderní historii gymnázia první i poslední třída vyloženě dívčí. Zato pedagogický sbor – to byl jednoznačně mužský rod. Naši profesori – to byla většinou stará, dobrá, předválečná garda. Byly to znamenité osobnosti, dílem jsme si jich vážily a milovaly je, dílem jsme se jich bály. Původně jsme se domnívaly, poučeny jsoucme dívčími románky, že gymnázium je jedna velká legrace či kabaret, kde po chodbách pobíhají roztržití profesori.

Ó, jak brzy jsme byly vyvedeny z tohoto naivního omylu. Stačilo, aby po chodbě prošel pověstný Marjánek ve svém pracovním plášti blíže neidentifikovatelné barvy, a mráz nám přeběhl po zádech. Podobné mrazení jsme pociťovaly, když pan profesor Ptáček, řečený Kapa, vcházeje do třídy, zašustěl tím papírkem, na kterém byla napsána jména obětních beránků. A když, nedej bože, přinesl oběžník mládenec, jehož košile nebyla zapnuta až do nejhořejšího knoflíčku – to už zvláštní domácí cvičení bylo neodvratné. Často nás taky posílal zpátky na obecnou, ať nám vrátí sobotáles. Náš třídní, profesor Alexandr Misař, češtinář a francouzštinář, byl člověk laskavý, noblesní, málokdy zvýšil hlas. Jen jednou ho poněkud vyvedla z míry moje spolužačka, když prohlásila, že Krásnohorská a Světlá se nedají číst, protože to jsou „plkny“. Pan profesor Rudolf Stindl byl našim posledním třídním, protřpěl to s námi až do maturity. Vzdělával nás v chemii. Dokud šlo o fosfor P a síru S, byl to celkem oblíbený předmět, později nás ale poněkud zaskočil krkolomný vzorec kyseliny vinné pravotočivé. Ještě tu byl skvělý latiník s typickým orlím nosem i zrakem, po převratném roce 1948 cestou z domova na sekretariát občas prošel naší třídou. Ale díky jemu si ještě dnes můžeme zarecitovat ty melodické hexametry či pentametry: „Aurea prima sata‘st aetas ...“ Nebo poněkud erotičtější „Vivamus mea Lesbia atqu’amemus...“

Velice rády jsme zpívaly, měly jsme zpěv s panem regenschori Vašťatkou a později s panem Kašíkem až do maturity. Záměrně říkám zpěv, protože v hodinách se zpívalo a málo mluvilo. A v kreslení se kreslilo. No a tam se už nemluvilo vůbec. Pan profesor Čančík, akademický malíř, připíchl na tabuli rýsováčkem vzorový výkres a z toho jsme pochopily, že něco takového máme stvořit. Někdy před nás, rovněž beze slov, postavil sádrový model hlavy antické bohyně. To už bylo nad síly mnohých. Jedné jsme ze zoufalství a jako pomstu zničily řecký profil a naházely do kanálu.

Přísným strážcem mravopoctnosti byl, jinak tolerantní, Hubáček František, zejména nám striktně zakázal upravovat poněkud neforemné modré cvičební trenýrky, aby, cituji: „nebyly vidět formy“. Velmi náročný nám připadal Hubáček Josef, používal na svou dobu pokrokové, tj. názorné metody. Chodily jsme k Moravě určovat podle klíče květinu a na jatka „pítvat“.

A pak to jednoho září přišlo. Muselo to přijít. Nová mladá vlna vtrhla rovnou z univerzity do starého gymnázia. Noví, mladí, neopotřebovaní. Není divu, že naši dívčí třídu upoutala především mužská část nových posil sboru. Tak například Bronec Jiří. Naučil nás nejen perfektně skloňovat záludný vzor „polje“, ale zejména zpívat tklivou romanci „Ně pój, krasávice pri mně...“. Když jsme ho z okna zálibně pozorovaly, kterak v bílých krátkých šortkách prohání s mladou tělocvikářkou Vlastou Pochopovou po sousedních kurtech bílý míček, usoudily jsme, že starému předválečnému gymnáziu je odzvoněno. Okamžitě jsme založily „Kroužek obdivovatelek Jiřího Bronce“. Ovšem po prvních známkách, které si J.B. zapisoval do notýsku svými pověstnými tužičkami, kterými se teoreticky vůbec nedalo psát, nastaly masové výstupy z onoho kroužku, až tento musel být rozpuštěn pro naprostý nedostatek členstva. Nová vlna zasáhla i výuku anglického jazyka. Otakar Dostál byl výborný angličtinář, dal nám dobré základy a naučil nás spoustu anglických a amerických písní a jako bonus přidal v „sérklu“ recept na anglický puding. (Mimochodem nebyl vůbec k jídlu.) Jiný angličtinář – profesor Provazník nám připadal poněkud nespělý, zakřiknutý. Abychom povzbudily jeho sebevědomí, pokaždé, když šel kolem našich oken, jsme mu zpívaly tehdejší hit „Ohé, kabaléro, láska má...“ Profesorka Vlasta Pochopová prolomila mužskou hegemonii a zahájila tak genderovou vyváženost pedagogického sboru. (Byl to ovšem běh na dlouhou trať.) Měla jsem ji ráda, přestože mi jednou dala dvojku z tělocviku – neprovedla jsem kotoul plavmo přes tři na zemi schoulené cvičenky, byla jsem přesvědčena, že při tomto odvážném cviku nejméně jednu z nich kopnu do hlavy. Je to zapomenuto, odpuštěno.

Jak rády bychom se s Vámi, naši milí profesori a paní profesorko, setkaly, znovu si Vás poslechly, třeba bychom i něco vypočítaly, z latiny přeložily, na letopočet vzpomněly, veršičky zarecitovaly, písničku zapěly. Vám, pane profesore Pokoro, bychom se jistě omluvily za naše nemožné chování, panu profesoru Pilátovi bychom určitě poděkovaly nejen za jeho vlídnost a dobrotu, ale i za diskrétní výpomoc při maturitě z jazyka latinského. A s paní profesorkou Pochopovou bychom si s chutí zacvičily nějaké to „raz-dva-tři, hop-dva -tři“.

Kde ty loňské sněhy jsou...

Můžeme už jen zavzpomínat, nezapomenout a poděkovat všem, kdo nás učili moudrými býti.

Díky za ta báječná léta gymnaziální, (byť genderově zcela nevyvážená).

Dík za ta léta, kdy jsme slyšely v lukách krásně zpívat splav a kolem nás vál stříbrný vítr...

Děkuji za pozornost a přeji krásný sváteční den, stejně tak i každý den příští.

(Laskavého čtenáře si dovoluji upozornit: Záměrně v textu píšu u sloves v minulém čase v koncovech tvrdé y. Vyprávím o d í v ě í třídě. A čárky píšu tak, jak se mi zlíbí.)